SERGEJ JESENJIN

RRUGA IME

Sergej Jesenjin

RRUGA IME

SHKRIMTARËT BOTNORË

SERGEJ JESENJIN

RRUGA IME

Vjersha

„RILINDJA"
Prishtinë — 1958

Përkthyes
ESAD MEKULI

PËR VETVEHTEN

Linda më 27 shtatuer 1895 në gubernin Rjazanska, në rrethin [Rjazanska] në komunën Kozninska, në katundin Konstantinov[1]*:*

Kur i mbusha dy vjet, më dorzuen te baba i nanës, që ishte mjaft i pasun dhe kishte tre djelm të rritun e të pamartuem, me të cilët kalova gadi tanë fëminín time. Dajët e mij ishin djelm të vrullshëm dhe të rrezikshëm. Kur i kisha tre vjet e gjysëm, më hypën në kali pa shalë dhe i grahën menjiherë në vrap. E mbaj mend se kam qenë tmerrue dhe se mbahesha shum fort për jele. Mandej më mësojshin me notue. Njani prej tyne (daja Sasha) më merrte në barkë largohej prej bregut, më xhvishte dhe më qitte si klyshin n'ujë. Unë luejsha hutueshëm dhe me frigë duert dhe, derisa të më zehej fryma, ai bërtitte vazhdimisht: „Eh! More thi! Ti s'je për kurrgjâ, a!" Fjala „thi" ishte për tê fjalë përkëdhelse. Mâ vonë, kur i kisha tetë vjet, dajës tjetër ia zêvendsojsha shpeshherë zagarin dhe notojsha nëpër liqej mbas patave t'egra, që i vriste. Edhe në druj u kacavirsha shum mirë. Ndër fëmijt isha gjithmonë prijs, grindavec i madh dhe përherë — i gërvishtun. Vetëm gjyshja më qortonte për mbarpshtít e mija, kurse gjyshi më ngacmonte nganji-

[1]) Mbas vdekjes së poetit ky katund muer emnin Jesenjinovo.

herë edhe vetë me u përlá me grushta dhe shpeshherë i thonte gjyshes: „Mos ma nguc ti, moj marroqe, se kështu do të forcohet!". Gjyshja më donte shum dhe dashunija e saj nuk kishte kufi. Të shtundeve më lajshin, m'i prejshin thojt dhe ma lyejshin kryet me voj, sepse asnji krahën nuk hynte në flokët e mij kaçurrel. Por edhe voji ndihmonte pak. Gjithmonë bërtitsha me tanë zanin dhe ndiejsha njifarë pakënaqsije ndaj të shtundeve.

Kështu kaloi fëminija ime. Kur u rrita, dojshin me më bâ mësues katundi dhe për këtë arsye më çuen në shkollën normale të kishës, mbas të cilës kisha me hy n'Institutin pedagogjik të Moskës. Për fat, kjo nuk u bâ.

Vjersha fillova me shkrue heret, në moshën nandëvjeçare, por krijimtarija e vetëdijshme fillon në moshën 16 deri 17 vjeçare. Disa vargje të kësaj kohe gjinden në përmbledhjen M ë r g i m i.

Në moshën 18 vjeçare u çudita që revistat nuk i botojshin vjershat, që ua dërgojsha, prandej u nisa për Petrograd. Këtu më pritën shum përzemërsisht. I pari, që pashë, qe Blloku, i dyti — Gorodecki. Kur e pashë Bllokun, më kaplluen djersët, sepse për herë të parë shifsha nji poet të gjallë. Gorodecki më vuni në lidhje me Klujevin, për të cilin përpara nuk kisha dijtë kurrgjâ. Midis nesh filloi nji miqsi e madhe, pa marrë parasysh mospajtimet tona të mbrendshme.

N'ato vjet hyna edhe n'Universitetin Shanjavski, në të cilin kalova nji vjet e gjysëm, e mandej u ktheva prap në katund.

Prej poetëve bashkëkohorë më pëlqejnë mâ tepër Blloku, Bjeli dhe Klujevi. Bjeli më ka ndihmue shum në pikëpamje të formës. e Blloku e Klujevi ma mësuen lirikën.

Bashkë me shum shokë botova në vjetin 1919 manifestin për imazhizmin. Imazhizmi ishte shkolla formalistike, që dojshim me mëkambë. Por ajo nuk kishte mbështetje dhe u shue vetëvetiu, tue lanë mbas vehtes të vërtetën për parafytyrimet organike në poezí.

Unë vetë kisha me heqë dorë me gjithë qejf prej shum vjershave të mija fetare, por ato kanë randsi të madhe për me kallxue rrugën e poetit deri te revolucioni.

Prej moshës tetëvjeçare gjyshja më merrte me vedi nëpër manastire të ndryshme, dhe për shkak të saj silleshin

te na gjithfarë rrugaçash dhe endacakësh. Këndoheshin edhe kangë të ndryshme fetare. Gjyshi përkundrazi, nuk ishte as kundër ahengjeve. Prandej bante shpeshherë darsma të hershme pa priftin.

Më vonë, kur shkova prej katundit, m'âsht dashtë shum kohë për me u gjetë.

Në kohën e vjetëve të revolucionit kam qenë kryekëput n'anën e Tetorit, por çdo gjâ e pranojsha në mënyrën time, si katundar.

Në pikëpamje të formës, tash anoj gjithnji e mâ tepër kah Pushkini.

Përsa u përket shënimeve tjera autobiografike — ato janë në vjershat e mija.

Tetuer 1925.

Sergej Jesenjin

* *

Më 27 dhetuer 1925 — në hotelin „Angleter", në Moskë — Jesenjini i preu me brisk rroje dejt e dorës dhe u var.

Kështu muer fund jeta e njanit prej poetëve mâ të mëdhej rusë.

RRUGA IME

RRUGA IME

Jeta i afrohet stomit,
si banor i hershëm n'katund
m'kujtohet çdo gjâ
n'vendlindje që pashë.
O, kangët e mija,
rrëfeni pa mund
jetën time dikur e tash.

Kasollë fshati.
Cakla, e kopreshave era,
ikona t'lashta
e kandilit dritë e zbetë.
Sa mirë âsht
q'i kujtoj përhera
përshtypjet fëminore n'jetë.

Nën dritare
t'furtunës — smeti zbardhon.
I kam nandë vjet.
Minderllëku, „Marku", gjyshja. . .
Dhe plaka diçka
piklluese t'stepes këndon,

herë — herë përgjumshëm gojën tue hapë
e mandej, n'frigë, kryq tue bâ.

Ishte furtunë.
Nën dritare dhe shtëpi
sikur t'vdek'nit t'lodrojshin n'sokllimë.
Atëherë Perandorija
luftonte me Japoni,
dhe t'gjithë i parashifshin
atje larg kryqat e bimë.

Atëherë une s'e kam njoftë
Rusin e mbushun vnerë.
As s'kam kuptue kah vjen
kjo luftë plot mallkime.
Fusha e Rjazanit,
ku fshatarët e mjerë
kanë kositë e mbjellë —
ishte vendlindja ime.

Mbaj mend vetëm kaq —
katundarët kanë true,
shá dreqin e zotin
dhe mbretin, me qinda herë.
Me t'qeshun përgjigjeshin
vetëm horizontet zbardhue
dhe agimi ynë i njomë
e si limon' i verdhë.

Atëbotë unë me ritëm
posa nisa m'u ngatrrue.
Prej ndjenjave t'shumta
kryet me m'vlue filloi.
Dhe thashë:
mbasi zhuga tash ka brufullue,
tanë shpirti me fjalë let'më avullojë.

O, ju vjetë të largta,
tash mjegulla ju rreh.
Mbaj mend, me pikllimë,
gjyshi kur m'u drejtu':

„Punë e kotë. . .
Por kjo nëse t'ngreh —
shkruej për tërshanë,
e mâ tepër — për pelë me shkru."

Atëherë në vetëdije
mbas muzës, pa prâ,
msheftas andrrat e larme
n'qetsi erdhën tuj vërshue —
se edhe unë dikur
do t'jem i pasun, n'zâ
dhe se përmendoren
n'Rjazan kanë me m'ndërtue . . .

Pesëmbëdhetë kur i mbusha
u dashunova sa s'ka
dhe ambël mendojsha
n'mbramje, pa u terrue,
se si, me vajzën —
t'bukur sa kund s'â pá,
kur t'rritém me u martue.
— — — — —

Vjetët shkojshin.
Ato ia ndrruen fytyrën —
nji dritë tjetër
tash mbi të ka ra.
Andrrues i katundit,
n'kryeqytet, me lyrën,
poet mâ i mirë jam bâ.

I sëmundë prej mërzije
së shkruemit, pa prâ
nisa m'u endë
botës, nëpër epsh, gazmen',
pa besim n'takimin,
pa krajatë me u nda,
i bindun se bota s'â tjetër veç — rrenë.

Dhe atëherë kuptova
se çka âsht Rusija.

Lavdija çka âsht.
Prandej mu në shpirt
m'hyni — si singija —
dhimba mâ e tmershme
si pelini i idhtë.

Çka më duhet të jem poet! . . .
Shiqo,
plehnajë e madhe âsht dhe pa mue
Mâ mirë me plasë,
vetëm. . .
Jo,
n'Rjazan përmendoren mos m'e ndërtue.

Rusi. . .Carizmi. . .
Pikllimë e pamasë. . .
Përkulje bojarësh, apsolutizmi.
Prano,
atëherë, Moskë e lashtë,
t'mbretnojë banditizmi.

Do të shofim —
kush tjetrin nën kambë e shtje!
Dhe atëherë nëpër kangët e mija
del në dritë,
midis llomit t'shkëlqyeshëm
t'salloneve,
gjithë fuqija e pelës sonë t'Rjazanit.

Nuk u pëlqen?
Keni t'drejtë të tanë —
n'Lorigan e gonxhe
t'sulmojmë! . . .
Por këtë bukë
që goja ua han —
paj, na, si me thanë. . .
e plehnojmë . . .

Kaluen dhe do vjet.
E me to edhe ajo kaloi

që fjala s'âsht në gjendje
m'e thanë as m'e bitisë:
me ndrrue carizmin
madhnueshëm nxitoi
horda e shkëlqyeshme e puntorís.

I lodhun s'enduni
nëpër vendin e madh,
u ktheva në shtëpi
muzgu tue ra.
Me flokë t'blerta,
me fund t'bardhë
mshteka te liqeni rrinte pa bzâ.

Eh, mshteka që âsht!
E bukur... Po gjíjt...
Aso gjîjsh
te grât nuk gjinden dot.
Nga fusha, t'mbuluem me diell,
njerzit
më vijnë përballë
me qerre thekën plot.

Nuk m'kanë njoftë.
për ta kalimtarë jam, pra.
Por qe edhe gjyshja
n'heshtje kalon.
Njifarë e rrqethme e çuditshme
shpinën kaplue m'ka —
e teposhtë m'shkon.

A thue âsht ajo?
Vall a nuk më njofti?
Lene që të shkojë
plaka e shkallmueme...
Ajo edhe pa mue
do të ketë halle n'shtëpi —
goja e saj kot
nuk âsht e shkrumueme.

Netve t'buk'ra,
me kapelë të rrasun,
vetëm mos me pá
sy të mrrolun shum —
po dal me kundrue
stepet e kositun,
prronin me shique
që rrjedh tue qitë shkumë . . .

Ç'me bâ?
Qe, dhe t'rijt kaloi!
Asht kohë me ndërmarrë
ndoj gjâ,
që dhe shpirti im i shqetë të fillojë
me pjekuní t'këndojë tashmâ.
Dhe jeta e ndryshueme e katundit
le t'më mbushë me fuqi t'ré
e të më nxisë,
si dikur
që n'lavdí më ka çu
pel'e plleshme e Rusís.

(1925)

* * *

I lodhun n'vendlindjen ja nisi
mbas fushave t'blerta t'andrroj.
K'sollën time do t'a braktisi
sikur vjedhës, endës t'ladroj.

N'për mjegull t' ditës s'gjanë
skute t'mjera me kërku',
shoku kot — në katër anë —
thikën ka me mprehë për mu'.

Mbi rrugë drita do t'derdh' shkëndi
midis fushës së gjelbrueme.
Ajo, që e mbajta në gjî,
m'qet prej pragu e idhnueme.

Në shtëpi time kam me ardhë,
me fat t'huej gjallë me mbetë,
nën dritare kam me u varë
mu për mangë, në muzg të zbetë.

Shelqe' t'thime përrreth gardhit
me butsi kanë kryet m'e lëshue.

t'zhytun atëherë kanë me m'qitë,
tue lehë qejt, me më vorrue.

Hana mâ tej do t'lundrojë
tue i futë rremat gjithë mâ thellë.
Rusija, prap, pranë gardhit, oj —
ka me qajtë e me u këndellë.

(1915)

RRËFIMI I RRUGAÇIT

Me këndue — të gjithë nuk mujnë,
nuk mundet çdokush si molla
me ra pranë kambës s'huej.

Ky âsht rrëfimi mâ i madh i rrugaçit
me t'cilin me u rrëfye muj.

Unë me qëllim eci i hutuem, flokëshprishun.
me krye si llampë gazi, si dritë.
Shpirtat e juej — vjeshtë e shkretnu'm —
n'terr kam qejf me i shëndritë.
Unë due që guri i shamjes
si breshën i stuhís buçitse t'më sulmojë,
mâ fort atëherë shllungun e krés
atë filluskë t'vogël, e shtërngoj.

M'vjen ambël kur m'zgjohen kujtimet
për shush'rinë verrash dhe t'egrin liqê,
se baba e nana gjinden diku n'jetë
e s'lodhen për vargje që i biri i thur pa mê'.
që m'don si n'fushë arën e butë përherë,
si shiun kur lag filiza t'blerue' .
Kishin me ardhë me tërfurk me ju therë
kurdo m'shani e bërtitni n'mue.

O, katundarë, katundarë të mjerë!
Jeni bâ, ndoshta, dhe mâ t'ndytë se ishit,
zoti dhe gjoksi i përlloçun me shekuj ju frigon.
O, t'kishit me kuptue t'paktën ju,
se poeti mâ me vlerë

n'Rusí — i barkut tuej — jeton!
A s'ju dridh zemra dhe atëherë mbas tij
kur n'brrakat e vjeshtës çdo kambë zbathun qe?
Me cilindër ai tash, si zotni,
me çizme lustrafini shkon kryet tue ngre'.

Por në të gjallnojnë fijet
e shakaxhiut katundar.
Ai, porsa e shef, përshëndet
çdo lopë n'firma, n'kasaphane mbarë.
E tue takue në shesh kerraxhin flokëgjatë,
sa ndien erën e fushave, ai — si t'them —
kish me qenë gadi bishtin çdo kalit me ia mbajtë,
mu si skutet e velit n'darsëm.

Unë e due vendlindjen.
Shum, me gjithë fuqi!
Edhe se âsht i piklluem si rremat e shelqes s'ngratë.
Turijt e thive i due, m'bâjnë knaqsi,
dhe n'qetsi t'natës i due zhabash gagarín e gjatë.
Vuej n'vedi posa m'kujtohet fëminija,
t'netve t'prillit andrroj lagshtinën e prozhmës.
Qarri ynë si me i pasë kryque kambët e tija,
ende pa ra terri nxehet n'shkëlqim t'mbramjes.
O, sa herë, tue u kacavarë degëve t'tij,
voet e çavës kam vjedhë ku kam hasë!
A âsht e tillë tash e blerta maje n'naltsi
dhe lëvoren a e ka ashtu si e ka pasë?

E ti, i dashtun,
qen besnik larosh!
Prej pleqnije je bâ i verbtë, zâ-marrun.
Tue harrue me shqisë, ti nuk mund të çmojsh
pragu i shtëpís ku âsht dhe endesh me bisht varun.
O, sa e dashtun âsht knaqsija e shkurtë

kur ia vjedhsha nanës t'bukës nga' i mys t'zi,
dhe e hajshim s'bashku, tue u ngutë,
e njani prej tjetrit s'kishim neverí.

Unë jam po ai,
me t'njajtin shpirt.
Syni lulzon, si lulja n'mes tërshanës, n'lumni.
Tue shtrue vargun, si duejt e pastër t'zhavarit,
kisha me dashtë me u çfaqë sa mâ shum dashni.
T'gjithëve përshëndetje t'ngroftë!
T'gjithëve natën e mirë!
Kosa e dritës s'mbrame barin e dendun lënuer.
O, sot sa me dëshirë,
prej dritares kishem mu hanën m'e pshurrë.

O,shkëlqim i kaltërt, shkëlqim aq i kaltërt!
Dhe me vdekë nën ty s'kish me qenë mërzi.
Ç'randësi ka që dukem cinik i vërtetë,
tue kapë përmbrapa dhe fenerin e zi.
O i miri, i vjetri, Pegaz i lodhun,
a thue dhe unë vrapit tand me i qëndrue?
Si mjeshtër i vrazhdë, po, kam ardhë unë
mijve me u thurë lavdë, me u këndue.
Mu si gushti, njikjo kokë fëminore
po e derdh venën e flokëve t'ngatrrue.

Kisha me dashtë pishë me u bâ prore
n'at vend, kah jemi tue lundrue.

(1920)

KTHIMI NË VENDLINDJE

U ktheve n'vendlindje, buzë zabelit,
n'at katund t'vjetër
ku si katundarth do vjet i kam bâ,
dhe ku kulla me pirg, pa kryq përmbi tra,
shifet kumbonarja n'horizont tue u ngritë.

Sa ndryshime këtu, zoti e din!
n'jetën e vështirë, plot mund, t'katundarëve. . .
Zbulime t'panumërta; çdo e ré
lëvizjes sime hap m'hap i prinë.

As shtëpin stërgjyshore
nuk mujta m'e dallue:
nën dritare qarr'i njoftun s'lëviz me rremë t'varun,
dhe n'prak t'shtëpis nana s'âsht tue qëndrue,
as shpendëve mel t'bardhë s'u gjunë.

Lokja pa tjetër do t'jetë. . .
Po, âsht plakë.
Rrethin e shiqoj me pikllim:
madje vendin, hapsín s'e dalloj!
Vetëm, si dikur, kodra zbardhon,

dhe afër bregut
guri i naltë i përhimë'.
Aty janë vorret!
Kryqat e rrëxuem,
si t'vdekun't ndër vedi t'ishin zbrum,
me duer t'hapun, si përmendore, t'ngrimë.

Rrugës, me shtagë, që latojnë këtu,
ecë plaku prej rremash tue çue pluhnin.
— Kalimtar!
Kallxo, mik'i mirë — diku
kësajd"mos banon Tatjana Jesenjin?
— Tatjana. . . Hë. . .
Aty ku janë hambarët.
Ç't'ka?
Kushri?
O, ndoshta, je i biri?

— Po, i biri.
Por, plak, ç'âsht me ty?
Më thuej,
pse aq pikllueshëm shiqon?
— Besa mirë, biro,
gjyshin nuk e njeh! madje as kur flet! . . .
— Ti je, gjysh? — kapelja prej kreje zbret. . .
dhe rrodhi biseda e prekshme, e pikllueme,
me lott e ngrofta mbi lule t'pluhnueme.
— — — — — — — — —
— S'shpejti do t'i keshë tridhetë. . . pse gnjehesh!. . .
Unë nandëdhetë. . .
Vdekja pa tjetër m'pret.
Kaherë duhej n'shpî tande t'kthehesh —
thot ai, dhe balli i mrrolet.

— Po!. . . Zamani!. . .
E ti — mos je bolshevik?
— Jo!
— Pra, motrat t'janë bâ „komsomole".
Turp! e hajt mos brit!
Vajzat dje hudhën dhe ikonën përdhé.

Prej kishës n'rrugë gjoi kryqin komisari.
Lenini për mue s'âsht shêjtni, kuptohet,
o, e njof unë botën mbarë . . .
E due votrën time. . .
Por prap tue bâ kryq ku ikona ka qenë varë,
ulem mbi bankë t'drujtë — plot kujtime.

— E, pra, trego motër!
Dhe ajo, mejherë, ia nisë me tregue
tue hapë, si Biblin, „Kapitalin" e trashë —
medet —
mbi Marksin e Engelsin. . .
E libra t'tilla unë s'i kam lexue
kurr n'jetë.
Dhe qeshí, sepse
vajza e dalldisun
më ven n'lojë që gjâ s'kuptoi n'at'letër . . .
— — — — — — — —
— — — — — — — —
E si te Bajroni, i vogli qen'i ynë,
me t'lehme m'priti te porta e vjetër.

(1924)

RUSIJA SOVJETIKE

Shumkush zanin e dashtun t'shokut mâ s'e ndin.
Shumkush zanin e dashtun t'shokut mâ s'e ndin.
U ktheva n'katund t'vorfnuem, t'ramë — n'toprak,
ku gadi tetë vera nuk kisha qenë n'gjim.

Ke m'e thirrë? Me ke, si shejtneshë, m'e nda
këtë gëzim t'pikllueshëm që gjallë kam mbetë?
Këtu dhe mullini — zog'i drujtë mbi tra
me'i krah vetëm — n'gjum t'përhimtë tretë.

N'këtë vend kurrkush nuk m'njeh,
po edhe t'njoftunit moti m'kanë harrue.
Atje ku, dikur, shtëpi prindore qe —
tash hini dhe pluhni i rrugës â palue.

E jeta vlon.
Rreth meje tuj u sjellë s'mejnë
t'rijt e t'vjetrit, kudo kamba hapin e qet,
po unë kurrkend as me kapelë m'e përshëndetë,
as syt e kujt shoqnisht të më vrejnë!

N'krye t'shumta m'fluturojnë mendimet:
Çka, atdhe?

Këto janë andrra shkëlqimi?
Po, këtu jam dhe unë për t'gjithë piligrim'i errët,
zoti e din prej kah e prej ç'vendi mbrri.

Madje unë!
Unë, bir' katundi,
që vetëm për ktê dhe ka me u dijtë —
pse këtu, dikur, katundarja e vyshkun ka lindë
„pojetin" skandaloz — bekri.

Por zâ i mendjes lehtas shpirtin e qorton:
„Eja n'vedi! Ç'ka të ka prekë, idhnue?
Ajo tash, veç dritë e re ndriçon
t'brezit tjetër prej hizbe — rrugë tfillue.

„E qenja jote ngadalë fillon mos me zdritë,
djelmoshat tjerë, tjetër kangë zbuk'ron.
Ata gati dhe mâ të mirë do të jenë, pse i rrit —
jo vetëm katundi por bota e gjanë."

Oh, atdhé! Sa poshtë kam rá.
Fytyrën e terun t'skuqunit e djeg si prushi.
Gjuha e bashkëqytetarëve e largët m'âsht bâ,
n'vendin tim po ndihem si i huej — kurrkushi.

Dhe shoh:
Si ndër festa njerzit e katundit
para komunës, si në kishë qëndrojnë,
Me fjalë t'vrazhda e t'ndyta, t'njoftunit
për „gjallesën" e vet kuvendojnë.

Natë âsht. . .
Me pika shkëlqimi t'artë
rrezet fushat e përhimta kanë mb'lu'
e plepat, mbas portave, si viçat,
kambët e zbathuna n'hendek kanë vû.

I çali ushtar i kuq, me pamje t'përgjumtë,
tue mrrolë ballin n'kujtesë, shkumbon,
për Bugjonin me randsí tregon —
se si Perekopin e kanë mbrojtë t'kuqët:

„E bini burra, e bini — n'katër anë, —
— borgjezit. . . n'Krime. . . na, vetë. . . "
E veshët curron panja rremëgjanë,
dhe n'gjysëm terr, n'heshtje, ofshajnë nuset.

Prej kodrës komsomoli i fshatit po zbret,
dhe n'harmonikë akorde rreshton,
e Damjan Bjednit kanga ndihet,
prej tingujve t'hareshëm lugina jehon.

Besa, mirë, o vend!
E ç'dreq klitha sa kam mujtë
ndër vargje se popullit besnik do t'jem?
Vjershat e mija këtu, jo s'i duhen kujt,
po, besa, as unë kurrkujt s'i duhem.

Ç'me bâ?
M'fal, tokë atnore.
T'mirën ta dëshiroj — me sa t'kam shërbye.
Sot këtu kurrkush t'mos më këndojë prore, —
kur vendi im ish sëmundë, atëherë kam këndue!

N'vendlindjen time
çdo gjâ, si âsht pranoj.
Jam gati mbas gjurmëvet dhe vetë me tfillue.
Tetorit dhe majit krejt shpirtin ua dorzoj,
por lirën e dashtun kurrkujt-s'mundem m'e dorzue.

N'duert e hueja nuk mundem m'e lëshue —
as t'nanës, as t'shokut, as t'grues.
Ajo vetëm mue tingujt m'i ka besue
dhe kangët e njoma m'i këndoi pa pritesë.

Lulëzoni të ri! Trupi le t'forcohet!
Ndryshe â jeta juej, kang'e jehonë.
E trupi im n'vend t'panjoftun t'syrgjynohet
me shpirt kryengritës t'heshti përgjithmonë.

Por edhe atëherë
kur e tanë planeta
t'harrojë përleshjet e fiseve dhe luftat mizore,
kur të zhduket brenga dhe e rrenave pusi —

do t'këndojë dhe atëherë
siç e din poeta
t' gjashtën pjesë t'botës
me emnin — „Rusí".

(1924)

STANCE

Unë për talentin tim
shum dij.
Vargjet — s'janë pun'e vështirë.
Por, dashnija për vendlindje
mbi t'gjitha, sa ndiej,
m'ka mundue, djegë
pa mëshirë.

Gadi çdokush mundet
vjershën me shkarravitë —
për vaiza, yj, agim t'kaltërt. . .
Por ndjenja tjetër
shpirtin po ma zharrit
dhe mendimi tjetër
kryet ma vret.
Dëshiroj t'jem qytetarë
dhe poet,
mburrje e shembëll për t'gjithë:
ktê e kam qëllim përherë;
dëshiroj t'jem bir i vërtëtë
e jo kopil i shkretë
i shtetit t'madh Eseser!

Prej Moske ika, për'i kohë mâ t'gjatë, si tojë.
Nuk jam prej atyne
që t'mundem me milici me u shty —
për çdo skandal t'pijes
m'kanë mbajtë
ndër dry.
Ju falem nderit për kujdes të tyne,

por e fortë âsht atje, mbi bankë,
nata e gjatë:
tmer âsht, me zâ t'dejun,
vargje me recitu'
mbi fatin, n'robni,
e kanarinës s'ngratë.
Vetë s'jam kanarinë!
Jam poet e — s'ka!
Jo, i dofarë Damjanësh tarabant, hije.
Le t'jem, nga'iherë, dhe i pitë si druni.
por n'syt e mij shef
xixë shkëndije.

Shof çdo gjâ, dhe mirë
e kuptoj, n'stuhi,
se koha e ré nuk âsht —
felë bostani,
se emni i Leninit
shkon vendit, si puhi,
tue dhanë hov mendimit
si krihve t'mullinit.

Silluni, ju të dashtun!
Për ju janë këto knaqësi.
Unë — kushëri, ju — xhaxhaj:
ju them — nuk âsht mahí!
Hâ, de, Sergej,
ta rrokim Karlin
me spjegue urtësin
e rreshtave plot mërzi.

Ditët, si prrue nxitojnë
në lum, n'gropën e errtë.
Si germat mbi letër

po ikë vargu qytetesh.
Posa isha n'Moskë
tash n'Baku jam gjetë.
N'stuhinë e industris
Çagini na shtje tue qeshë.
— Shih — na thot ai —
kjo maje e naftës s'zezë,
plot me fontane që nxitojnë valë — valë —
mâ e bukur se e kishës a s'do t'jetë?
Mjeg'llat misterioze na u kanë mërzitë, poet,
shkruej diçka mâ fort
e mâ reale.

Nafta ta kujton ujin —
togën e Persianëve,
e mbramja në qiell
mbulojën t'yjzueme ka shtru'.
E unë me shpirt t'pastër muj me bâ be
që
tymnajat janë mâ t'bukura
se t'gjitha yjt n'Baku.
Për fuqin e industrís jam plot medime, dash'ni,
i ndëgjoj, zanat e fuqís njerzore, t'pakufi.

Dritë qiellore
mjaft kemi pasë —
dhe këtê mbi tokë
mund t'a bâjmë shum mâ mirë
dhe vetëvehten tue nxitë
ia rraha krahët e thashë:
— Kjo kohë për né ka mbrri.
Hâ, de, Sergej,
t'ia fillojmë Marksit
të rreshtave t'mërzitshëm
me ua spjegue urtësin.

(1924)

FURTUNA

Tjerrni, o ditë, pênin tuej pa da,
shpirt'i gjallë gjithmonë end vetvehten.
Jo!
Me vehten unë s'muj t'pajtohem, pra,
vetit t'dashtun
unë i huej jam bâ.

Po më lexohet, libri para sysh rrshqet,
veç po kotem,
diçka m'ngreh me fjetë. . .
Nën dritare era gjatë vajton,
si me ndie
vdekjen kah po nget.
Qarr'i vetmuem
dhe maj'e tij e zymtë
zâ-vrazhdë qiellit
i pështpërit mbi kohën e kaluem'.
Vallë, qarr pa degë?
Ai âsht shtyllë-turpi —
për varje
ose në flakë m'u djegë.
E të parin

duhet mu' me m'varë,
duer-lidhun, përmbrapa, ta dijsh—
sepse — me zâ t'shterun
si t'pulë-egrës marrë
vendit t'dashtun
gjumin ia kam prishë.
Nuk m'pëlqen
gjeli kur këndon,
dhe me mujtë,
me pasë ndoj fuqi,
secilit, posa zâ lëshon,
ja kisha ndukë zorrët
kështu që natën kurr mos me u ndi'.
Po unë harroj
se,ashtu, dhe vetë
kam bërtitun
para se me agu',
vrazhdë tue shkelun amanetin e gjyshëve,
me tinguj
e shpirt shqetsu'.

Uluron stuhija
si thiu i egër kur
thikën n'qafë ia shtijnë.
Mjegulla t'akullta
acari —
s'shef afër
as n'largësí.

Hanën, patjetër,
qêjt e kanë ngranë —
n'qiell kaherë
as skâji me iu pá.
Tue ngrehë n'furkë pênin për anë
nana, me shtizë,
bisedon pa ia da.
Daci i shurdhët,
krye-lëshuem

përcjell prrallën e saj.
Paj, kot nuk thonë
kojshit e frigshëm
se ai —
hutit t'zi i përngjan.
Syt po lodhen
dhe porsa myllen
jetën e shof
t'largësive prrallore:
daci me shputë
brrylin ma kthen,
e nana — si shtrigë
e t'Kijevës vise malore.
Nuk dij a jam i sëmundë
a jo — prej pamjesh t'këtilla,
porse mendimet
m'fluturojnë si korilla.
Në veshë lopatat e vorrit
më tingllojnë pa ja da
dhe kumbonaret
e largëta tue ofsha.
Vehten n'arkivol
e shof gjithë mâ afër,
me ofshamë t'njerëzve mbi kufomë.
T'vdekunit gjith mâ poshtë
ia lëshoj qerpikët
tue vu mbi ta
dy pare, si rëndom.
Për këto pare
prej t'dy syve t'vdekun,
vorrtari im mâ nxehtë ka me u ndí —
kur ka me m'vorrue
ashtu shkel-e-shko,
mejherë do t'forcohet me ndoj gotë raki
Dhe ka me thanë me zâ:
— Çka â tepër — tepër â!
S'ka ndêjtë urtë tanë jetën

zog'i djallit . . .
E s'ka mujtë, n'at krye t'vetin,
me i mësue as pesë faqe
t'„Kapitalit".

(1924)

PRANDVERA

Sulmi mbaroi.
Pikllim, për ty nuk ka mëshirë!
Si andrrën e parë, t'pranoj, o jetë!
Në „Kapitalin" lexova mirë
se poeti ka —
ligjin e vet.

Furtunë, si dreqi
uluron tash,
si i mbytuni i zdeshun sjell pa prâ —
me krye esëll, gjithkujt t'mirën tue ja dashtë:
gastorëve, t'njomëve, unë shok u jam bâ.

Ata që janë t'prishun pse me i nemë, vajtue,
me iu dhimbtë kuj as unë s'leverdis,
mbasi kam mujtë lehtas jetën m'e ndrrue
n'at ushtimë të tmershme të stuhís.

Cvrë-cvrë cinkë!
T'uroj jetën e gjatë!
Në strehim
frigë mos kij!

Sa t'duesh rri
mbi gardhin e thatë,
simbas t'shpëzëve t'ligjit në fuqi.

Lëvizja âsht ligji mâ i madh,
ajo âsht — lidhje
në mes të gjallëve.
me njerëz nji brum nëse je—
me ulë e me u shtrî
t'drejtë ke.

Tungatjeta, o qarr
i mjerë!
M'fal që t'fyeva.
Ishe pothuejse xhvesh,
por teshat e reja
prap ke me i veshë.

Pa kupone prilli i larëm
kapelën e blertë ka me t'prû,
e bari
pa pritë
ka me të përqafu'.

Vajza ka me t'ujitë
me ujë t'mirë ka me t'freskue,
që në tetorin e ngritë
fërfllazës me i qëndrue.

Natën
hana ka me u dukë —
nuk e kanë hangër qêjt e ndytë,
ajo vetëm ka qenë strukë
njerzit mos me i pá
tu e ça kryet.

Por rrahja kaloi...
Dhe tash, së shpejti —
ajo, dritën e verdhë t'vet,
mbi pêmë, skuta t'blertë,

ka m'e
shtrî.

Pi, gjoksi im,
pranverë!
Dalldisu me vargje
t'reja!
Para gjumit, poeti s'don me bâ poterë
me gjela.

Vend, o vendi im!
Ti s'je metal'i zi —
pse metali
farë nuk qet.
Mjafton nji fjalí
m'e gjetë
dhe me'iherë kuptohet —
„Kapitali".

(1924)

POETËVE TË GRUZIS

Me jamb e oktavë
kanë shkrue, dikur, poet't.
Fryma e klasikëve
kaherë âsht pre,
por n'dit tona, t'mëdha,
unë me të drejtë
prap fuqishëm
frenin kam ngrehë.

O, vend i largët!
Gruzi e madhnueshme!
Rrugët e bardha tueja i shof vërtet!
Si vena e verdhë
pikon
hana e shkëlqyeshme
në syt e t'.
si liqeni vetë.

Poetë t'Gruzís!
Tash juve'u kam n'kujtim.
Ju kaloftë nata n'knaqsi,
Ju kaloftë çdo çast në gëzim!

Shokë pende —
dhe ndjenjash,
t'lumejve letrarë rrëké
dhe gjiri,
ju due si Kurën
me vale hova-hovash,
n'bisedë si n'gostí.
Unë jam — nga veriu, shok i juej
dhe vlla!
Te t'gjithë poetët — nji gjak, i pastër, â mbajtë.
Unë jam Aziat, e s'ka:
mënyrën, mendimin e kemi —
të njajtë.

Pra, n'vendin
e huej
e afërt m'âsht zemra
me zemrën e juej.

Shekujt kanë me i blue t'gjithat,
me guxim ditt kanë me kalue,
fjalët e njerëzve në nji gjuhë
do t'bashkohen unjí.
E historiku, veprën tue shkrue,
mbi gverrat tona do t'qeshë me habi.

Dhe do t'thot:
— N'ato kohna
do gjana kanë qenë ashtu . . .
Janë përleshë fise t'tana,
por poetët s'janë ngatrru'.

N'librin e profetëve
gjindet nji fjalë e drejtë:
poeti për poetin
âsht miku i vërtetë.

Reakcionari rus
i ndytë

ç'do gjâ ka shue që e mirë ka qenë,
por na e kemi zhbî
dhe qe, tashmâ,
flatrat lirija e shêjtë ka shtrî.

Dhe gjithkush n'vend t'vet
këndon me fjalë e motive
që ai vend i mban,
dhe mu në mënyrë të vet
andrron e s'pret
inspirimin human...

N'letrën e fatit
ç'ka qenë shkrue — u bâ:
as na rob
nuk jemi mâ.

Poetë t'Gruzís!
Tash juve'u kam n'kujtim.
Ju kaloftë nata n'knaqësi,
ju kaloftë çdo çast në gëzim!

Shokë pende —
dhe ndjenjash,
t'lumejve letrarë rrëké
dhe gjiri,
ju due si Kurën
me vale hova-hovash,
n'bisedë si n'gosti.

(1924)

LETËR GRUES

Mbani mend,
Ju, dihet, çdo gjâ mbani mend,
si kam qëndrue pranë murit,
gjaku tue m'vlue,
ndërsa Juve s'u zinte vendi vend
diçka ashpër
tue m'qortue.

Thatë se:
mes nesh do t'këputni çdo gjâ,
se Ju ka lodhë
jeta e ndytë që e çoj;
se âsht koha diçka me bâ,
se âsht shkrue —
që gjith mâ poshtë t'shkoj.
O, e dashtuna e ime!
S'më keni dashtë aq shum.
As s'keni dijtë se në ferr t'njerëzve isha
si kal'i grahun, i shtymë, i lodhun
n'duer t'kalorsit që s'din çka âsht friga.
As që dijtët
se mbytesha n'tym aty,

n'at jetë që stuhija n'përleshje e rrenoi,
se vuej, pse nuk muj me kuptu'
se ku, ku fat'i njerëzve do na çojë.

Ballë për ballë —
fytyra nuk shifet.
E madhja dallohet mu n'largsí.
Kur deti i tërbuem buçet —
vapori punët i ka si â mâ zi.

Toka âsht — vapori!
Nji çast njifarë njeriu
drejt jetës s'ré, plot lavdi,
n'gjirin e turbullt t'stuhís e ka drejtu'
vaporin me shum mjeshtrí.

Po kush prej nesh n'vaporin e mallkuem
nuk âsht përplas, edhe vjedhë dhe sha?
Pak janë asish, me shpirtin e sprovuem,
që n'këto vale si shkamb qëndrue ka.

M'at ças dhe unë,
në buçimë t'egër e ujit që tund,
tue e dijtë punën dhe qëndrimin,
vaporit i kam ra n'fund,
mos me pá tue vjellë njerzimin.

Ai fund ishin —
mejhane ndêjesh ruse deri n'agim.
Kështu nisa me pi përditë,
që pa shqetsim
të mbys vehten
n'zjarr, i pitë. . .

O, e dashtuna e ime,
unë Ju kam mundue,
dallohej pikllimi
në syt t'Uej, n'thellsi,
pse para Juve, sikur para shokut,
vehten kam humbë n'skandale, marrëzi.

Ju s'e keni dijtë
se mbytesha n'tym aty,
n'at jetë që stuhija n'përleshje e rrenoi,
se vuej, pse nuk muj me kuptu'
se ku, ku fat'i njerëzve do t'na çojë . . .
— — — — — — — —

E tash vjetët kaluen.
Kam ndryshu' fare, jam bâ njeri i ri.
Ndryshe tash ndiej e mendoj, larg skandalësh-
marrëzi.
E shpesh, gjatë festash, them — venën tue pi:
— Timonierit tim nderim e lavdi!

Sot jam n'qejf
nën qiellin plot vransim.
Por m'preku flatra e dhimbjes — lodhja Juej m'u
kujtue —
dhe qe, tash, n'letër,
Ju lajmroj me nxitim
se si kam qenë dikur
dhe çka ka ndodhë me mue!

O, e dashtuna, gëzohem —
që mundem me Ju thanë
që prej valësh shëtova — n'ani.
Vendit Sovjet i jam tash mâ besnik se kurr —
jam „bashkudhëtar" i ri.
Unë s'jam mâ
çka isha njiherë.
N'ndjenja t'Ueja nuk kisha me prekë,
Si përpara unë me Ju mundu'.
Mbas flamurit t'liris
dhe punës me nderë
jam gadi dhe n'Lamansh me shkue.
M'falni, e dij. . .
as Ju s'jeni „ajo" —
me burr t'matun e t'urtë,
jetë të mirë jeni tue kalue

e s'mërziti për shkatrrimin tonë,
madje, tashmâ,
s'keni nevojë për mue.

Jetoni ashtu,
fati Ju përcjelltë,
në prêhnin e lumnís që e kini.
Me nderime,
përherë Ju kujton
miku i Juej —

Sergej Jesenjini.

(1924)

LETRA E NANËS

Vallë, a muj diçka
në këtë ças me trillue.
mbi çka tash
të shkruej nga kjo anë?
Para meje,
mbi tryezën pikllue,
rrin letra,
dërgue prej sime amë.

Ajo m'shkruen:
Biro, nëse mundesh,
eja për festë,
kryeneç mos u bâ!
Mue më blej' i shall,
e babës, për me veshë,
i palë brekë t'lira,
â skamë e madhe te na.

Me vjen shum keq
që je poet,
pse fama e nemun
t'u ka bâ shok njimend.

Mâ mirë kishte qenë,
qysh n'vogjlí, me qét,
tue lavrue arën,
të shkojshe me parmendë.

Jam plakë,
fuqija më ka lëshue,
T'kishe mbetë ti te shpija,
pa mundë
krah kisha me pasë,
nuse kisha fitue!
Gjyshja në prehën
nipat kish përkundë.

Por ti fëmijt e tu
botës i ke shpërnda; përsëri
gruen shum lehtë
tjetrit ja ke dorzue,
dhe tash pa miq,
pa çerdhe e pa shpi,
në llom mejhanesh
vehten ke lëshue.

Loçka ime,
si u bane kështu?
Ishe aq i dlirë, i prâjshëm
si orë e muzgut n'luginë.
T'gjithë, me knaqsí, kanë bisedu':
Sa i lumtun âsht
Sashenjska Jesenjin

Po shpresat tona
ti s'i ke plotsue,
pra, gjithnji mâ shum shpirtin
dhimbja ma mundon,
sepse baba kot në veti âsht gëzue,
se shum pare ti
me vjersha fiton.

Por, sa do shum
që të marrish për'to,
për shpin' tande ti s'ishe kujt',

prandej edhe idhshëm
rreshtohen fjalët si këto,
pse e dij shum mirë
prej shembullit tand —
se poetët pare kurr s'kanë fitu'.

Më vjen shum keq
që je poet,
pse fama e nemun
t'u ka bâ shok njimend.
Mâ mirë kishte qenë,
qysh n'vogjli, me qet,
tue lavrue arën.
të shkojshe me parmendë.

Na jetojmë në terr,
tjerët samarin na presin.
As kalin s'e kem mâ.
Ti në shpi t'ishe kenë,
kishim pasë çdo gjâ, çdo gjâ:
zotsít tua i dimë! —
Dhe kryetar ishe bâ
n'Ispolkomin tonë.
Atëherë do të jetojshim qetë,
kurrkush s'na kishte prekë;
po edhe ti s'kishe dijtë
për lodhjen e ditve që frigojnë:
Grues s'ate i kisha urdhnue
për vedi me bâ vek,
e ti na kishe mbikqyrë
në ditt e pleqnís sonë.

E shkyej letrën e nanës
dhe zhytem n'pikllim helmue,
a thue, kurrkund rrugëdalje
n'udhën e kushtimit tim?
Por çdo gjâ që në mend bluej
mandej kam m'e tregue —
çdo gjâ kam me tregue
në përgjegjen time n'vijim.

PËRGJEGJE

E dashtuna loke,
jeto si të mundesh.
Butësisht e ndiej dashnin tande
dhe kënaqem me tê.
Por, vetëm, ti
nuk mund t'a dijsh
se si jetoj
e ç'jam tue bâ n'këtë dhé!

Te ju â dimën tash.
Dhe hana kur lind mbi katund
e dij, jo vetëm ti,
natën, nën kodër, mendon
se gjoja dikush
qershin e bardhë e shîkund
dhe dritaret tona
me borë i mbulon.

O nanë! Si të flej
n'gjamën e stuhís?
N'tymnajë aq pikllueshëm
klithma mdas klithme buçet.

Dhe don t'bijsh
e nuk shef shtrojën e butë
po arkën e ngushtë
dhe — vorrimin e vet.

Edhe si mija
priftën t'shëmtuet
uluron stuhija —
dhe si me u tallë!

Dhe fluskat bijnë
si metelik, butë,
e mbas arkivolit
as grueja, as shoqnija!

Mbi çdo gjâ n'botë
prandverën e due.
I due lumejt
kur turren me hap, azgën —
kur çdo kashtëz
shkon tue u rrot'llue
dhe shtrihet hapsina
sa syni nuk e zen.

Por ajo pranverë
të cilën e dëshroj,
Revolucion i madh
i them!
Përvuejshëm vetëm atij
unë lutje i bâj
dhe vetëm atê
e thras, e gjurmoj!

Por kjo shemtimë —
planetë e ngritë!
Jo, as dielli Lenin atê
me ngrofë — pse m'e mshefë!
Prandej me shpirtin
e madh t'poetit
fillova me skandale
me pi e bâ qefë.

Po, ka me ardhë koha,
e dashtuna lokja ime!
Ka me mrri: me tê dhe feja e re vjen!
Pse kot
s'kemi rrokë armët e drashtun:
dikush — topin
e tjetri — pendën.

Harroji t'hollat,
dhe çdo gjâ që s'âsht lavdí.
O, sa turp'i madh !
Ashtu je ti a thue?
Unë nuk jam gomarë,
as lopë, as maz kërthi
që prej ahri
lehtë me m'nxjerrun mue!

Vetë kam me dalë
kur ditt vala i bjen,
të qëlloj në planetë
dhe unë, ndërtues i vjetër!
Atëherë,tue u kthye,
shallin djali ta blenë,
po edhe babës
ato sende — patjetër.

Për tash era s'pranë ...
Si mija priftën të zi
uluron stuhija
dhe si me u tallë!
Dhe bora rritet
fluskë mbi fluskë, të butë
e mbas arkivolit
as grueja, as shoqnija.

(1924)

LETËR GJYSHIT

Braktisa vendlindjen,
lashë çdo gjâ . . .
I dashtun! Gjysh!
Të shkruej prej visesh t'largta . . .
Te ju, nën dritare,
fërfllaza tash fryn pa prâ,
e n'oxhak jehojnë
fishkllimet e gjata.

Sikur njiqind dreqën
shkallëve t'çardakut t'ín vû.
E ti gjithë natën s'flen
dhe kambën prej zorit e tund.
Dëshiron
krahët me qyrk m'e i mblu'
e, me carâ n'dorë,
t'gjithë me rend me i rrahë e shkund.

Thjeshti e dashtun
e shpirtit virgjin!
Stërgjyshi, jo kot,
për dy shinik tërshanë,

n'skutet e lanuna,
te kishtari t'ka shtimë
lutjet me i mësue,
për „shpirt" diçka me nxanë.

Kalin soj e mbajnë ngitë.
Për tê kullosa e mirë
âsht dorëzanë e porosí.
Dhe tue rrëfye vehten
ato dit —
vendose që, poashtu,
t'a mësojsh edhe nipin ti.

Por nipi ato mësime
t'i kryejë nuk iu bâ,
dhe tue të lanë shum të piklluem,
në vende t'largta ai shkoi.
Dhe tash, simbas mendimit tand,
unë endem, vehten mundoj,
në mend tue rreshtue
kangët e marra për asgjâ

Dhe po thue:
Se m'kanë vjedhë prej t e j e,
e se jam i marrë,
pse n'qytet — veç t'poshtrit enden.
Por, gjysh,
a âsht ashtu — vetë preje:

kalin e keq
as vjedhsi s'e pëlqen.

Kalin e keq
s'e largove, m'sa orën e ligë.
Por, kush dëshiron m'e dijtë
dhe n'anë tjetër me shique —
me iherë ka me thanë.
N'mos dëshrofsh me u fikë,
prej vendit tand
ti duhesh m'u largue.

U dhashë kambëve.
Tash gjindem në vendin e huej.

Prandverë âsht...
Gongjet janë këtu — sa grushti të mëdha,
dhe unë, fatin tand
të vetmuem, e përshëndes
me anë të tyne
prej teje ndá.

N Rijazan fërfllaza
uluron
kangë vajtimi,
e ty t'rrok dëshira
te nipi yt me shku;
Por, dije —
kurrfarë sajash
k'hâ te unë
nuk munden me të prû.

Unë dij, kishe me ardhë —
kur gonxhet t'lagen me vesë,
kur t'ngrohet dhe pemët blerim t'veshin.
Por namët tueja
fuqís së lokomotivës,
prej vendit kurr
e kurrkund s't'qesin.

Po n'vdeksha?
A thue, gjysh,
t'vdes sikur gjarpni?

Vallë a do t'hypish n'tren a jo, ato dit,
t'jesh aty
n'darsëm të vorrimit
„aliluja" e fundit
prej teje me u ndí?

Atëherë ulu, pa lot,
o plak i dashtun dhe eja!
Besoju dhe ti, njiherë,
pelës prej çeliku.
Eh, ta dijshe çfarë kali â,
— lokomotiva!

Paj, atê patjetër
prej Gjermanësh e kanë fitue'.

Goja e saj prej bronzi
â mësue n'tym me u shkrî,
e tymi mbi tê â si jelë —
i zi, i dendun, që del gjithnji.
Nji jelë t'atillë
kali ynë ta kish —
sa të ndryshme kish me pasë
n' fërça e kashagí!

Unë dij —
koha dhe gurin e bren...
Do të kuptojsh, dikur, dhe ti,
plak i thjeshtë,
që tue ngjitë në saj
dhe kalin mâ të mirë —
në vendin e largët
as eshtnat s'ki'n me tê mbërrî...

Do të kuptojsh dhe atê
që nuk shkova me qëllim
atje, ku vrapohet
mâ shpejt se zogu kur flutron.
N'vendin e mbuluem me borë
dhe përcllim,
kalin e keq
as vjedhsi nuk e don.

(1924)

LETËR MOTRËS

Për Delvigon, para vdekjes. Leka ynë ka shkru:
mu për k a f k ë n ai
vargje ka endë.
Aq i bukur dhe i largët ka qenë.
po prap i afërt
si kopshti lulzu'.

Tungjatjeta motër!
Tungjatjeta, tungjatjeta!
A jam a s'jam fshatar n'tallagan!?
Apo dhe tash i ruen gjyshi-dreq,
qershít tona, atje në Rjazan?

Eh, qershijat!
A nuk të kujtohet?
Sa mundim baba ynë ka bâ
pela allgje —
e ligë,sa nuk bâhet —
me i lavrue me pllug, pa bëzâ.

Kompirat babës i duheshin patjetër.
Kurse né bahçeja e shkretë.

E atê e kanë pré,
kanë çelë rrah... e s'ka!
Për këtê vetëm nënkresa e largët kujtohet
qyshse para...shtatë...
vera o tetë.

M'kujtohet festa,
festë dalldisëse e majit.
Ka lulue kumbulla,
lulu' jorgovani.
Dhe çdo mështekën tue përqafë pa pritë,
isha mâ i dejun
se dita plot kaltri.

Oh ato mështekna!
Mos me i dashtë mundet vetëm ai,
Mështekna — vajza t'njoma!
që dhe te fëmijt e mitun
nuk shef farën, e frytit uzdajë.

Motër! Motër!
N'botë ka aq fat,
aq pak miq e dashamirë, ta dijsh!
Si të gjithë, dhe unë vulën e idhët e mbaj..
Ndonse e buta
zemër t'âsht lodhë — përgjakë,
le t'harrojë çdo gjâ e mandej le të prâj...

Ti e din Lekën.
Ishte i mirë.
Heu!
Dhe Lermontovi
pranë Lekës s'gjûjzohet.
Por unë jam sëmundë...dhe vetëm
pluhni jorgovanash
shpirtin tim
mundet m'e shëru'.

M'vjen keq për ty, vetëm —
do t'mbesish, e unë,
edhe n'duel

jam i gatshëm edhe pa ra terri...
„I lumtun ai që s'e ka zbrazë deri në fund"
dhe shejin e pipit s'ka ndi.

E kopshti ynë!...
Kopshti i ri...
Por nëpër të dhe fëmijt e tu t'dashtun
dikur do të barisin
atëherë kur prillat kaplojnë dhén ...
O!
T'paktën ato
le t'përmendin
se n'botë...
Njerëz t'çuditshëm kanë qenë.

(1924)

NJERIU I ZI

Miku im, o miku im,
i sëmundë jam pa kufi!
As vetë nuk dij kjo dhimbje prej kah doli
Ndoshta pse era kujis fushave t'shkreta,
era e lodhun, pa fuqi,
o pse, si ajo pyllin n'shtatuer,
i shkreton trût — alkooli.

Koka ime i luen veshët
sikur me krahtë zogu i zbetë.
Në qafë kambët i varen
që bjerrin fuqin gjithnji.
Njeriu i zi
i zi, i zi,
Njeriu i zi
në shtrat më shtrihet,
Njeriu i zi s'më len gjithë natën
në sy gjum me shti.

Njeriu i zi.
end gishtin mbi librin plot neveri
dhe, tue pështpëritë mbi mue

si mbi t'vdekunin murgu,
ma lexon jetën
e nji vagabondi, kulimi,
frigë e pikllim n'shpirt tue m'ngarkue.
Njeriu i zi,
i zi, i zi!
— Ndëgjo, ndëgjo —
murmurit e m'thot —
n'libër shum mendime
gjinden pa t'metë.
Ky njeri
ka jetue n'vendin
mâ t'ndytësh —
hora n'jetë.

N'dhetuer, m'at vend,
bora âsht e pastër si loti,
e furtunat fillojnë
ndejet, pa vnerë.
Avanturist i madh ka qenë
ky njeri
përherë.

Ka qenë i shkëlqyeshëm,
madje poet,
me t'madhe fuqi
megjithse jo aq t'spikatun,
e njifarë grueje
me mâ se katërdhetë vjet'
e quente luaneshë
dhe — t'dashmen e tij.

„Fati âsht — flitte ai —
mjeshtrí krahu e truni.
T'gjitha krijesat e ngathta
janë t'mjera, si lulet.
S'do me thanë gjâ
se t'dyfishohet mundi
që gjestet e thyeme, t'rrejshme
e shkaktojnë vetë.
N'erë, n'stuhi,

me t'gjitha hallet n'jetë,
me humbje të mëdha
dhe pikllim t'zi
me qenë i natyrshëm, gazmuer e i qetë —
âsht në botë mâ e madhe mjeshtrí."

— O, Njeri i zi!
Mjaft. Çfarë mahije!
Mos e rras hundën gjithku —
mos ja tepro!
Çka më vlen jeta
e poetit pa „terbije"!
Ti tjetërkuj, bre vlla,
ia lexo e trego.

Njeriu i zi m'shiqon,
pa prâ shiqimi i cyt,
Tash dhe cipa e përhimtë
qetas mbi sy ka ra —
sikur me dashtë me m'thanë
se jam hajn, i ndytë,
i cili pamëshirshëm
dikê plaçkitë e ka.

— — — — — — — — — —

Miku im, o miku im,
i sëmundë jam pa kufi!
As vetë nuk dij kjo dhimbje prej kah doli.
Ndoshta pse era kujis fushave t'shkreta,
era e lodhun, pa fuqi,
o pse, si ajo pyllin n'shtatuer,
i shkreton trût — alkooli.

Natë plot ngricë.
T'udhëkryqi heshtje e gjatë.
Jam vetëm n'dritare,
nuk pres as mik, as shok me m'ardhë.
Tanë rrafshin ka mbulue
mjellaza e butë, e thatë,
dhe trungjet, si kalorsa,
kopshtit qëndrojnë n't'bardhë.

E diku po qan zogu
i natës, zindjellës, i zbetë.
Kreshnikët e drûjtë mbjellin
me thundra rropamë që jehon.
Dhe prap ai i ziu
në karrikë pështetet
cilindrin tue çue
dhe, si padashtas, frakun e rregullon.

— Ndëgjo, ndëgjo —
m'kërkllon n'fytyrë, me krye luen,
dhe m'krruset përmbi
gjithë mâ tepër, me shiqim tue m'ndjekë —
nuk pashë kend deri tash
ndër t'zvetnuem
që ashtu, pa nevojë,
prej pagjumsís t'ketë hjekë.

Vaj, të themi, gaboj
Pse hana âsht „plot magji".
Vallë, a me i shtue diçka
botës s'andrrave, me mimikë?
Ndoshta me vithe t'rrumbullakta
mësheftas „aio" do t'vijë,
t'ia lexojsh tanden
t'kalbtë e t'randë lirik,

Oh, i due poetët!
Njerëz t'mirë e n'zâ.
Gjithmonë në ta gjêj
romane t'njoftun, t'píklluem —
se si studentes flokëshprishun
leckani flokëgjatë
po i tregon për botna,
prej epshit tue u dridhun.

Nuk dij, mend s'mbaj,
në nji katund,
ndoshta n'Kallugë,
n'Rjazan, andërr o çu't,
jetonte vocrraku

në shtëpi katundare
me flokë t'verdhë
e sy t'kaltërt e t'butë. . .

Dhe âsht rritë,
madje poet,
me t'madhe fuqi
megjithse jo aq t'spikatun,
e njifarë grueje
me mâ se katërdhetë vjet'
e quen luaneshë
dhe — t'dashtunën e tij.

— O Njeri i zi!
Je mysafir i sojit t'mnershëm.
Qysh moti
kjo famë e mënishme t'ndjek ty.
Jam idhshëm, i tërbueshëm,

dhe shkopi fluturon
mû n'turî
hundën me ia thy.
— — — — — — — —
— — — — — — — —
— — — — — — — —

Hana ka vdekë.
Agimi kotet n'dritare.
Heu, ti natë!
Ç'ka tore, si egërsi?
Nën cilindër jam.
Pranë meje — kurrkush fare.
Jam vetëm. . .
dhe t'pasqyrës copat — thërmí. . .

(1925)

Lamtumirë, lamtumirë, shoku im.
O, i dashtun, të mbaj mû në gji.
Ndamja e caktueme, prap premton takim,
u premton njerëzve bashkimin e ri.

Lamtumirë, shok, pa fjalë t'idhta, shtrëngim dore,
mos e mrrol dhimshëm ballin, mos vajto --
n'këtë jetë me vdekë nuk âsht gjâ e ré,
por as me jetue s'âsht mâ e re, beso.

27 dhetuer 1925,
Leningrad
*

SHËNIME

Vjershat e përkthyeme në kët vëllim janë marrë prej përmbledhjes së poezive të zgjedhuna të Jesenjinit — botim i *Moskovskii raboçii*, Moskë 1958 e krahasue me përkthimet e M. M. Peshiqit në gjuhën serbishte.

Rreshtimi dhe titullimi i përmbledhjes âsht bâ simbas dëshirës së përkthyesit me ia paraqitë lexuesit tonë ato vjersha autobiografike që tregojnë mâ tepër për jetën e këtij poeti të madh.

Në përkthim, aty këtu, jemi detyrue, për shkak të rimës, me bâ edhe do ndryshime — shtime apo cungime të vogla — por gjithmonë tue e ruejtë tansin e mendimit t'autorit.

*

RRUGA IME (fq 11) — âsht shkrue më 1925.

Lorigan — emni i firmës të parfumeve franceze.

RUSIJA SOVJETIKE (fq 25) — botue si përkthim në „Jetën e re", nr. 4/1957.

STANCE (fq 29) — âsht shkrue më 1924.

P. J. Çagin — gazetari dhe letrari, n'at kohë drejtor i gazetës „Bakinskii raboçii".

LETRA E NANËS (fq 46) — shkrue me 1924.

Aleksander Jesenjin — Aleksander Nikitiç Jesenjin (1873—1931) — baba i poetit.

Vjersha âsht botue si përkthim në „Jetën e re", nr. 5/1955.

LETËR MOTRËS (fq 56) — shkrue më 1925. Poeti i drejtohet motrës së vet — Jekaterina Aleksandrovna Jesenjin.

Sasha — A. S. Pushkini, poeti i madh rus.

Kafkë e Delvigut — âsht kafkë që Pushkini, bashkë me vjershën, ia dërgoi baronit Delvig, shokut të vet nga banka shkollore.

I lumtun ai që s'e ka zbrazë deri në fund — vargu prej „Evgenije Onjegin".

SERGEJ JESENJIN

RRUGA IME

vjersha

Redaktor teknik
ALI REXHA

Korektor
SHEVQET VELIU

Tirazhi 2.000 copë.

U shtyp në dhetuer 1958 në Shtypshkrojën Sipërmarrjes gazetare—botuese „Rilindja" — Prishtinë.